

blive examinerebe deri, hvorved man mulig vilde gaa i Detailler med dem. Jeg har, kort sagt, havt meget imod, at man skulde slaa fast som forlangt Lærestof og efterhaanden tillige som Gjenstand for Prøve, hvad der burde være frit og hvad der naturligen burde slutte sig som støttende og hjælpende til Undervisningen i Modersmaalet. Det har altid været mig mærkeligt, hvor stærkt jeg, som dog selv er Grammatiker, har maattet advare imod endelig, ikke at lade Børn lære for meget Grammatik. Den Grammatik, som skal læres af dem, skal læres godt og klart, og i saa Henseende præsteres der ganske vist ikke altid nu, hvad der burde præstere. Man lærer ikke Grammatikken rigtig og som en Følge deraf heller ikke kort og klart, idet der paa mange Steder er en Lyft til at lære Brokker af mange Ting. Det er allerede haardt nok for vore Børn, at de, efter vor Stilling ligeoverfor den europæiske Kultur, skulle være nødsagede til ved Siden af de gamle Sprog at tilegne sig to til tre fremmede Sprog. Det er en Byrde, der falder paa vort lille Folk — som den falder paa ethvert lille Folk —, at det maa lære flere fremmede Sprog. Medens vi ikke kunne forlange af noget andet Folk, og medens det ikke heller falder noget andet Folk ind, at dets Børn skulle lære Dansk til Gjengæld for at vore Børn maa lære Tydsk eller Engelsk og Fransk, have vore Børn efter vor Stilling, som sagt, altid et Sprog mere at lære end store Folks Børn. Men ligeoverfor dette Tryk er jeg overordentlig bange for at paalægge Børnene at deklinere og konjugere i endnu flere Sprog og ogsaa i vort eget Oldsprog, naar det kræves som Lektie. Jeg har været bange for, at man ved udtryffeligt at opstille disse Ting som Undervisningsgjenstande skulde endog i Svensk begynde paa at forlange noget Positivt lært og at opstille det som en Læregjenstand, saaledes at der skulde gøres Rede for, om f. Ex. det og det Ord i Svensk har et andet Kjønn end i Dansk osv. Og jeg er paa den anden Side gaaet ud fra, at man her maatte stole noget paa de naturlige Forhold. Jeg har derfor altid sagt: Kunne I, hvad I synes at kunne, og ville I gjøre Bør-

nene bekendte med svensk Litteratur og give dem nogen Lyft til denne, saa behøve I der- til kun nogle ganske faa Timer i eller udenfor Skolen for at vise dem Veien til, hvorledes de skulle lære sig selv Svensk. Jeg har aldrig i mine Dage havt nogen Undervisning i Svensk, men jeg skal dog paatage mig, at præstere i Svensk, hvad Noget her i Salen kan præstere deri, og maasse noget mere. Jeg har lært meget Svensk, men jeg har ikke behovet nogen Lærer eller Læretimer deri; jeg har kun behovet Lyft til at gjøre mig bekendt dermed.

Det andet Punkt, hvorom jeg vilde gjøre en personlig Bemærkning, angaar, hvad der før blev ytret om, at jeg modstræbende skulde være gaaet ind paa, hvad der er blevet forelagt af Undervisningsministeren. I saa Henseende har det ærede Medlem for 5te Kred (Drenbøll) misforstaaet mig, men mulig have jo mine egne Udtryk igaar kunnet give Anledning dertil. Det er saa langt fra, at jeg i den Betydning skulde være gaaet modstræbende ind paa Grundtrækkene i Ministerens Forslag, og at jeg først efter megen Modstræben skulde have ladet mig overtale dertil, at den høitærede Minister uden Tvivl vil bekræfte, at, da han første Gang talte med mig om denne Sag, erklærede jeg strax, at den af ham antydede Vej var den Vej, som man maatte slaa ind paa, og jeg tør derfor ogsaa nok sige, at Grundtrækkene tilhøre Ministeren og mig i Fællesskab. Men jeg har ganske vist alligevel sagt, at jeg med Betænelighed gif dertil, fordi jeg ifølge min Natur, ifølge min Embedsstilling og ifølge mine Studier i disse Forhold repræsenterer Vedligeholdelsen af Kontinuiteten og Traditionen, og fordi jeg aldrig med let Sind har kunnet gjøre et Spring med Hensyn til et Spørgsmaal, for hvis Beskommende det er saa overordentlig vanskeligt at bygge Noget blot paa et frit Raisonnement, som Tilfældet er med Alt, hvad der angaar Grundlaget for Dannelsen gennem Skolen. Alt, hvad jeg har gjort i denne Art af Sager — ogsaa hvad jeg deltog i at gjøre i 1844 — har jeg kun gjort igennem Kamp. Men dette hindrer ikke, at jeg, efterat jeg har taget min Be-